

1/25 • Meddelande från Raritetskommittén • mötet 22–23 mars 2025

Rk-nytt

Raritetskommittén (Rk) höll sitt vårmöte digitalt den 22-23 mars 2025. Närvarade gjorde Niklas Andersson, Magnus Corell (sekreterare), Aron Edman, Måns Grundsten, Juho Könönen, Björn Malmhagen (ordförande) och Raul Vicente. Ca 150 rapporter behandlades under mötet.

Slagfalk

Med anledning av ett fynd av en omärkt adult slagfalk, *Falco biarmicus*, 9 april 2024 vid Milsbo, Dalarna, har Rk gjort en genomgång av artens potential som genuint uppträdande fågel i Sverige. Slagfalk är populär hos falkenärer och ett tidigare svenskt fynd (Halland 1980) har placerats i kategori E. Det finns fem underarter av slagfalk från Medelhavsområdet söderut till Sydafrika. Den europeiska underarten ssp *feldegg* har minskat från ca 500 par till drygt 200 par under 2000- och 2010-talen, ungefär hälften av populationen finns i Italien och andra hälften mer fragmentariskt österut till Kaukasus. Adulta fåglar är

stannfåglar, medan ungfåglar kan röra sig inom utbredningsområdet. Underarterna har subtila skillnader i dräkt, där *feldegg* oftast har rikt vattrade flanker och ett relativt smalt submustaschstreck. Fågeln teckning stämmer bättre med afrikanska underarten *abyssinicus* eller möjligen *tanypterus* från Mellanöstern. Sammantaget bedöms det osannolikt att fyndet i Dalarna representerar en genuint felflugen slagfalk och fågeln placeras i kategori E.

Rödögd vireo.

FOTO: SVANTE SÖDERHOLM

Svarthuvad gulärta

Kommittén beslutade att för godkännande av svarthuvad gulärta, *Motacilla flava feldegg*, ställs krav på dokumentation av lockläte och ett utseende som ligger inom underartens förväntade variation. Dessa krav har i praktiken gällt de senaste åren men linjen har inte varit helt konsekvent tidigare. Tre tidigare fynd stryks till följd av detta: 1 hane Ottenby, Öl, 14.5 1983, 1 hane Gotska Sandön, Gtl, 20.5 1984, och 1 hane Valnaren, Srm, 24.5 2004. Det är känt att vissa hanar av nordlig gulärta, *thunbergi*, kan visa ett utseende som är mycket nära *feldegg*. Dessa fåglar kan med

Rödögd vireo

Ny art för Sverige! En rödögd vireo, *Vireo olivaceus*, sågs och fotograferades vid Södra Djurgården i Stockholm den 13 november 2024. Arten är en av de vanligaste nordamerikanska tättingar som ses i Europa om höstarna. Jämförelse med närbesläktade arter samt konsultation av expertis från Nordamerika var avgörande i bedömningen.

RARITETSKOMMITTÉNS (RK) UPPDRAG

är att kvalitetssäkra fynd av nationellt sällsynta och/eller svårbestämda taxa samt bära det huvudsakliga ansvaret för kategorisering av den svenska fågelfaunan enligt Association of European Rarities Committees (AERC) indelning. Rk ansvarar också för ställningstaganden rörande vilka taxa som anträffats i Sverige. Det bör understrykas att Rk endast bedömer om en fyndbeskrivning uppfyller fastslagna kriterier för publicering. Rk kommenterar eller avgör därmed inte själva artbestämningen av en rapporterad fågel, utan det är något kommittén lämnar till rapportören.

Rk på Facebook

Glöm inte att följa Raritetskommittén på Facebook. Rk kommer att lägga ut nyheter mer löpande och exempelvis kortare redogörelser för specifika bedömningar och artbestämningar. Sök på "Svenska Raritetskommittén" på Facebook och gilla sidan så är du säker på att inte missa något av vikt!

I KORTHET

TILL Rrk

- Johan Nilsson på Artdatabanken har synkat Artportalens rapportmallar när det gäller Rk-arter med Rk:s listor *Förteckning över Sveriges fågeltaxa* och *Borttagna och tillkomna Rk-arter* (se birdlife.se/rk).
- Rk uppmanar Rk att hjälpa till att driva in Rk-rapporter på de obs av Rk-arter som läggs in i Artportalen. Om en rapport saknar viss dokumentation, trots att det finns exempelvis foton i Artportalen, ombeds Rk begära komplettering innan rapporten skickas vidare till Rk.
- Rk är mycket tacksam för kommentarer från Rk till rapporterna. I de fall Rk vidarebefodrar rapporter som normalt bedöms av Rk vill Rk ha en kommentar om varför Rk begär Rk-granskning.

TILL RAPPORTÖRER

- Bifoga dina – och andras – foton!
- Bajsprover – förvara torrt & kallt + kontakta magnus.corell@gmail.com

Sibirisk knölsvärta (t.v.), amerikansk knölsvärta (mitten) och svärta (t.h.). I denna jämförelse visas art-typiska profiler som kan ses även på bilder tagna på längre avstånd. Hos sibirisk knölsvärta går näbben och pannan i ett och hjässan är rundad. Ibland är profilen tydligt konvex från bakre hjässan till näbben, där yttersta delen av näbben ser ut att hänga nedanför hakan. Amerikansk knölsvärta visar typiskt en tydligare näbbknöl vars form följs en bit in mot en brant panna där det bildas en tydlig vinkel. Dessa två trappsteg tillsammans med en kantig hjässa och oftast rak nederkant av näbben ger en arttypisk, kantig profil. Svärta visar ett runt huvud med konvex profil från näbbspets till hjässan och även näbbens nedre kant följer pannans form. Samtliga godkända honor var dokumenterade med ett större antal bilder. FOTON: MÄRTEN MÜLLER

Knölsvärtor

Två fynd av honor av sibirisk knölsvärta, *Melanitta stejnegeri*, har varit bordlagda sedan tidigare. Tre nya, två sibiriska och en amerikansk knölsvärta, *Melanitta deglandi*, tillkom till vårmötet. Efter kommitténs egna studier samt nypublicerade rön på bestämningsfronten bedömdes samtliga fem fynd att nå upp till publicering. Antalet fynd i Europa, av båda arterna, har ökat markant de senaste åren efter att de tidigare underarter till svärta fick artstatus och mer fokus har lagts på ämnet. De mer lättbestämda hanarna har dominerat fyndbilden hittills. De nu godkända honorna utgör de första publicerade honfärgade knölsvärtor i Sverige. Nyckeln till bestämningen ligger, precis som med hanar, i näbbdetaljer samt huvudets och näbbens profil. Skillnaderna på honorna är mer subtila och fotografier av tillräckligt kvalitet samt jämförelse med svärta är avgörande för bedömningen av fynden.

Amerikansk knölsvärta – honor:

1. 2–6 november 2024, Hemmelövsstrand, HI

Sibirisk knölsvärta – honor:

1. 22 januari–6 februari 2023, Laholmsbukten, HI & Sk
2. 12 maj 2023, Gotska Sandön, Gtl
3. 17 mars 2024, Norra Mellbystrand, HI
4. 9 november 2024, Södra Mellbystrand, HI

Präriemås

Sveriges totalt åttonde, och första fyndet sedan 1991, av präriemås, *Leucophaeus pipixcan*, godkändes för publicering. Observationen har gått lite under radarn hos oss, tack vare något speciella omständigheter.

DNA-analys – tips & kontakt

Om du samlar in fågelbajs från någon intressant individ, tänk på att torka provet och att sedan hålla det kallt, in med det i frysen så snart det går! Även fjädrar är av intresse, förstås. Har du material som kan vara intressant för Raritetskommittén? Kontakta i så fall magnus.corell@gmail.com

er. Denna nordamerikanska häckfågel sågs nämligen från Finland den 4 november 2024 då den flög in till svenska sidan i Haparanda. Fyndet är redan godkänt av finska RK som landets fjärde.

Baffintrut

Landets fjärde baffintrut, *Larus glaucoides kumlieni*, från Fågelsundet, Upl, den 10–11 november 2024 godkändes. Fågeln var i adult vinterdräkt och visade mörka teckningar på två yttersta handpennor. Hos vitvingad trut, *glaucoides*, saknas alla mörkare teckningar motsvarande dräkt. Underarten kumlieni häckar i arktiska områden i nordöstra Kanada och ses regelbundet under vintertid på Island samt ibland på Brittiska öarna men är mycket ovanlig i andra delar av Europa.

Fler godkända fynd

Andra fynd som godkändes under mötet var bland annat en brun törnskata, *Lanius cristatus*, på Gotland; hela tre ökensångare, *Curruca nana*: på Gotland, i Ångermanland och på Öland; moltonisångare, *Curruca subalpina*, i Skåne samt två gråhuvade sparvar, *Emberiza spodocephala*, i Södermanland och i Skåne.

Östlig och västlig medelhavssten

En genomgång av fynden av medelhavstenskvättor, *Oenanthe melanoleuca* och *O. hispanica*, har pågått en tid och för att

slutföra arbetet vill kommittén efterlysa fler bilder på de svenska fynden. Alla sedan tidigare opublicerade bilder är av intresse, särskilt på två fåglar på Öland: Parboäng i juni 1999 samt Ottenby i maj–juni 2000. Dessa kan med fördel rapporteras till Artportalen alternativt skickas via mail till: rk@birdlife.se.

Dvärgsnögås

Rk har arbetat med publiceringen av dvärgsnögås, *Anser rossii*, där samtliga svenska fynd av arten har granskats. Arbetet börjar vara i mål och en separat Rk-nytt kommer att publiceras under våren.

Upprop – bilder på rariteter från förr

Rk efterfrågar bilder på rariteter före år 2002. Skicka bilder till rk@birdlife.se, så kan dokumentation sparas i arkiven. Detta är värdefullt för eventuella framtida granskningar, men också utifrån att mycket dokumentation saknas i våra arkiv där vi vet att många sitter på fina bilder. Inte minst i Fågelåret finns många bilder publicerade som inte nått våra arkiv. Så innan gamla diabilder hinner slängas, scanna och skicka till oss digitalt! Märk gärna upp bilderna med art, plats och datum. Stort tack på förhand!

Raritetskommittén | birdlife.se/rk

REFERENSER

- ➔ Huhtinen, H, Andrejeff, S & Könönen, J 2025. Distinguishing Velvet, White-winged and Stejneger's Scoter in female-type plumage based on bill feathering. Dutch Birding 47: 35–39.
- ➔ Corso, Andrea. Updated status of European Lanner Falcon, *Falco biarmicus feldeggii* (Schlegel, 1843) (Aves Falconiformes): a taxon on the verge of extinction, with brief comments on the North African Lanner, *F. biarmicus erlangeri* (Kleinschmidt, 1901). Biodiversity Journal, 2018, 9 (1): 35–44.

Rk:s möte i mars 2025 hölls on-line. Alla ledamöterna deltog: (övre raden fr.v.) Björn Malmhagen, Magnus Corell och Måns Grundsten, (mittenraden fr.v.) Juho Könönen, Niklas Andersson och Raul Vicente. Nederst Aron Edman

FOTO: CORELL